

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci. Număr de Duminecă 8 franci pe an.

Redacţia,
Tipografia şi Administraţia:
BRAŞOV, PIAŢA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 cor., Fără dus acasă pe an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor., pe 1/4 an 5 cor. Un număr 10 bani. Inserate: un şir pe 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învală. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

O constatare.

Încă mult timp serbările din Blaj ale «Asociaţiunii» vor fi pentru poporul nostru un izvor de însufleţire în lupta pentru ideile naţionale şi de învăţătură folositoare. Unitatea naţională — afară de 3/15 Maiu — nici odată nu s-a reliefat atât de puternic şi real, ca la aceste măreţe serbări. Şi tot aici se pare a se fi întipărit adânc în sufletul Românilor adevărul exprimat în cuvintele «Prin noi înşine».

Dar în afară de aceste multe constatări se pot face de la manifestările splendide ale acelor zile neuitate.

Una din acestea este negreşit şi atitudinea şi purtarea corectă şi ireproşabilă a ţăranilor noştri, cari au luat parte la manifestări în număr impozant, de zeci de mii de oameni.

O ordine desăvârşită, o însufleţire caldă, împreună cu o purtare corectă şi cuviincioasă — acestea au caracterizat atitudinea miilor de fii ai satelor noastre, cari şi-au dat întâlnire în Blaj.

Aceeaşi purtare au avut-o însă şi părinţii şi moşii acestor ţărani, adunaţi tot la Blaj, pe «Câmpia libertăţii», înainte de 63 de ani, ceea-ce se constată din actele oficiale de pe acel timp şi o recunoaştere şi istoricii străini.

Aceste adevăruri spulberă toate bârbele duşmanilor, că săteanul român ar fi sălbatic, datat la excese şi tulburări. Ele ne arată neîndoieşte, că acest neam de oameni are o cultură a inimii înăscută şi o inteligenţă naturală, care îl fac să priceapă situaţia, şi de care putem fi mândri.

Acest adevăr îl relevă şi îl dovedeşte un amic al ziarului nostru în următoarele reflexii şi comparaţii cu trecutul, cărora le dăm loc cu plăcere:

În numărul 14 din 25 Septembrie 1911 — scrie amicul nostru — al revistei „Cultura Creştină” — ce apare în Blaj, la cronică sub titlul: „Purtarea poporului de rând la Blaj” am cetit următoarele: „In

lungul lanţ de momente înălţătoare de inimă, în complexul măreţ de fapte neuitate, petrecute la serbările culturale din Blaj, fără îndoială poporul de rând ocupă loc de frunte, atât prin numărul impunător, în care a venit aci, cât şi — mai ales — pentru exemplara lui purtare, ce-a avut pe durata întreagă a serbărilor... „Dar purtarea exemplară, ordinea admirabilă, curajul şi siguranţa în mers, bunăcuviinţa în vorbă înţeleaptă, privirea vioale şi inteligentă a poporului şi curăţenia hainelor frumos lucrate, ce le purta — n-au putut fi rezultatul unei instrucţiuni de o zi două, cu atât mai puţin un mehanism ori o spoitură, ci urmarea unei serioase munci culturale de mai mulţi ani. În întreaga fiinţă poporului dela serbări s-au manifestat comorile preţioase morale şi intelectuale, ce D-zeu le-a păzit ascunse, în atâtea veacuri vitrege, în cele mai adânci pături ale sufletului său... Era în 30 August, ziua ultimă a serbărilor, seara înainte de începerea producţiunii teatrale a renumiţilor artiştii din România, când am auzit declaraţia făcută de d-nul protopretore al Blajului, căruia i-s-au făcut rapoarte amănunţite despre ordine, că poporul s-a purtat bine şi că om beat nici n-a văzut. Acest atestat frumos de conduită al poporului l-a dat şi primarul Blajului...”

Am cetit aceste şire mai de multe ori cu multă atenţiune şi dacă la acele serbări n-aş fi fost şi eu de faţă, abia le-aş fi crezut. Pot zice cu sufletul liniştit, că tot ceea-ce s-a scris în acea cronică este adevăr şi nimic exagerat. Este foarte drept şi atestatul dat din partea organelor administrative. Şi numai admira poţi pe acel popor, care adunându-se în număr de zeci de mii s-a purtat atât de frumos, încât chiar şi contrarii noştri, cari ne caută păcatele cu acul, n-au putut afla nimic rău.

Poporul nostru a fost conştiiu de însemnătatea zilelor măreţe şi de aceea zilele petrecute în Blaj la 28—30 August au fost zile de sărbătoare naţională, cari se cade a le petrece omul în sfîntenie şi nu în destrăbălare.

Că poporul nostru este conştiiu de zilele măreţe şi că D-zeu deja de veacuri l-a înzestrat cu simţ etic natural, dovedesc şi cele scrise de Szilágyi Farkas, autorul monografiei comitatului Albei-Inferioare. Iată ce scrie numitul autor în tomul III partea istorică la pagina 36:

„Multimea ce era peste 1500 s'a dus pe Câmpul de lângă Blaj (Câmpul libertăţii) unde au pus jurământ... La aceeaşi pagină într-o notiţă cu litere mărunt se zice: „Un corespondent al ziarului „Ellenör” scrie, că atunci la Blaj au fost peste 15 mii oameni, lakab Elek, martor ocular scrie, că au fost 25—30 mii; Alexandru Sterca Suluţiu socoteşte pe cei prezenţi între 60—70 mii. Noi aşa credem, că socoteala lui Suluţiu se apropie mai mult de adevăr...”

Mai departe tot acolo la pagina 37, alineatul al doilea continuă: „Adunarea a decurs în cea mai mare ordine, om beat nu s'a putut vedea...”

Aceasta este o coincidenţă curioasă! Ce deosebire între purtarea poporului din ziua de 3/15 Maiu 1848 şi între aceea din zilele 28—30 August n. 1911?

Aci apare mai mult realitatea vorbelor: „Purtarea exemplară etc. n'au putut fi rezultatul unei instrucţiuni de o zi două... ci urmarea unei serioase munci culturale...”

Poporul nostru la astfel de ocaziuni mari dovedeşte în faţa lumii, că-i înzestrat de bunul D-zeu cu calităţile cele mai frumoase, pe care contrarii — dacă ar şi sta să crepe — trebuie să i-le recunoască.

O naţiune, care are astfel de popor, nu poate să piară, ea trebuie să trăiască!

— i. c. —

Ce-i cu preparandia din Arad? Se ştie, că ministrul de culte Zichy a pus în vedere ajutorarea din partea statului a preparandiei ortodoxe române din Arad, cu condiţia de-a se propune câte-va studii în limba maghiară.

Acum anunţă „Kel Ért.”, că episcopul Aradului I. I. Pap a petrecut mai multe zile în Budapesta, pentru mai multe chestii şcolare. În deosebi a format obiect de tratative chestiunea întregirii salarelor profesorilor dela preparandia română din Arad.

Se svoneşte, că a succed să se stabilească o rezolvire de felul, ca să se ia în considerare dorinţa exprimată a ministrului cu privire la limba de propunere a unor studii.

Cu alte cuvinte, preparandia să se maghiarizeze în parte mare. Şi episcopul în loc de-a căuta să delătore acest pericol, se pare a-l favoriza!

Credem, că din partea competentă se impun desluşiri.

Falimentul băncilor populare române din Bucovina. Din Viena se anunţă: În ultimele zile au avut loc aici repetite conferinţe ministeriale cu privire la chestiunea falimentului băncilor Raiffeisen aparţinând Românilor din Bucovina. În aceste conferinţe era vorba despre obligaţiunile, pe cari tovarăşii ţărăneşti române le-au preluat în favoarea afacerilor de lemnărie ale preşedintelui federaţiei băncilor Raiffeisen, Lupu.

Guvernul a ordonat o consfătuire a şefilor de secţie de la ministerele interesate, la care va participa şi preşedintele provinciei Bucovina, baronul de Bleyleben, care a fost chemat în acest scop la Viena. S-a sperat, că chestiunea băncilor populare din Bucovina se va rezolva urgent, căderea guvernului Gautsch însă va întârzia această rezolvare. Se aşteaptă totuşi, că îndată ce situaţia politică se va clarifica, se va supune împăratului raportul respectiv şi e probabil, că suveranul va autoriza imediat ajutorarea băncilor din fondul religios.

FOILETONUL «GAZ. TRANS.»

Cântec.

Vânt nebun
Prin ramuri bate,
Iară frunze cad uscate;

Ele cad,
Pădurea plânge,
Dorul inima mi-o frânge.

Vânt nebun,
Ce baţi în tr'ună
Seara, când răsare luna.

Dorul meu,
Tu du-l iubitei,
Du durerea mea doritei.

S. Grama.

Harry Tremont.

Telegrama.

D-na Tomas se trezi într-o dimineaţă din somn cu dorinţa arzândă, ca să se împărtăşească şi ea odată de plăcerile şi bucuriile vilegiaturii. Era gospodină vrednică şi de dimineaţa până noaptea târziu lucra şi robotia. Merita aşadar ca să se odihniască şi ea câte-va zile. Timpul splendid de primăvară o îndemna şi mai mult şi bărbăţelul, pe care îl ţinea cu totul în stăpânirea ei, fu bun-bucuros să adereze la călătoria proiectată, căci astfel putea să se bucure şi el câte-va zile de libertate.

D-na Tomas voia să facă o surpriză surorii sale, pe care de mult timp nu o mai văzuse, şi tocmai pentru aceasta nu şi anunţă sosirea. Pe drumul cel scurt, ce ducea dela gară până la casa surorii sale se cugeta cu ce bucurie o va primi sora sa. Deja se zăreau conturile unei căscioare modeste.

Agitată se apropie de grilaj şi intră în grădiniţă. Ascultă. Nici un semn de viaţă. De altfel copiii erau obicinuţi să se joace pe lângă casă, făcând o larmă

drăcească. Deschise uşa dela o odaie şi rămase ca trăsniţă în prag. În odaie era cumnatul ei, sora şi micuţii. Toţi plângeau şi se vâietau, ascunzându-şi faţa în palme. Sora ei, ai cărei ochi erau deja roşii de plânsul cel mult, îi eşi înainte, ca să o salute.

— Dar pentru D-zeu, ce s-a întâmplat? — întrebă d-na Tomas, care-şi eşiise deja din calmul ei obicinuit.

Sora îi răspunse plângând cu sughiţuri:

— Am ajuns la sapă de lemn; recolta a fost slabă, deja de două-ori am rămas dator cu arândă şi tocmai acum a fost aici executorul... Mai mult nu putu să spună, căci o podidi iar plânsul.

D-na Tomas era o femeie prevăzătoare, cruţătoare, dar puţin cam sgărcită. Un sentiment de sinceră compătimire se trezi în ea, văzând situaţia în care află pe sora sa. E drept, că datorinţa ei ca soră, ar fi fost să o ajute. Să sacrifice ea însă tot rodul cruţării sale? Luptă mare, aş putea zice: »luptă sângeroasă« se dădu în interiorul ei între sgărcenie şi între bunătaţea naturală a inimei. În sfârşit însă totuşi ajunse la o deciziune.

— Julia, — întrebă ea cu voce surdă, — cu cât sunteţi dator?

— Cu două sute de franci, — suspină biata femeie, care mai prinsese inimă auzind întrebarea ce i-se făcuse — sau ne scot afară din casă — mai adăugă ea.

— Ei bine, dacă îmi promiţi, că mi-i dai înapoi, îţi împrumut 200 de franci...

D-na Julia nu voia să-şi creadă urechilor. Sora ei continuă:

— În secret, fără ştirea bărbatului meu, am cruţat şi am pus la o parte tot mai 200 de franci. Li voiu scrie, ca să-i trimită.

Julia dădu din cap, tristă.

— Mii de mulţămite, dar banii sosesc prea târziu, buna mea soră — oftă ea — dacă nu plătim mâne, suntem pierduţi!

În ciuda cruţării sale, d-na Tomas enunţă energic:

— Voiu telegrafa!

Stând încă sub impresia multelor manifestări de recunoştinţă, întră ea la oficiul postal, care în timpul acesta era liniştit şi aproape părăsit, şi ceru un condeiu. Bine-bine, lucrul însă nu era tocmai atât de uşor! Cum să se înţeleagă ea cu bărbatu-său? Banii sunt ascunşi! După ce strică un pachet întreg de blanchete

De la ordinea zilei.

— Pentru votul universal. — Parasitism.
— Broșura lui Jász Oszkár. —

Cetățenii din Baia-mare au ținut, în 28 Oct. c. împreună cu lucrătorii din mine un meeting, în care s-au pronunțat asupra reformelor militare și a sufragiului universal.

Adunarea a declarat, că ține de incompetență camera de azi de-a vota nouă sarcini pentru țară, iar în privința votului universal a primit următoarea hotărâre:

»Ținem de necesar a se alcătui legea sufragiului universal, egal, secret și cu votarea în comune, înainte de-a se face orice altă lege, deoarece sistemul electoral de azi viața noastră publică de stat și socială se nimicește. Pretindem, ca guvernul actual să prezinte în cameră fără amânare proiectul de lege al sufragiului universal, iar dacă nu e capabil a face și introduce noua lege, să-și părăsească locul și să nu amenințe și pe mai departe interesele economice ale țării.

În fine declară, că vor sprijini acel partid, care luptă mai sincer pentru dobândirea votului universal, fără restricțiuni.

Cum vedem, curentul votului universal își face tot mai largă cale și printre masele publicului unguresc.

Ministrul de culte și instrucție a lichidat și anul acesta un stipendiu de 4000 cor. pentru ziaristii maghiari, spre a face căldătorii de studii în străinătate. Ministrul a încredințat 2000 cor. prezidentului cercului ziarist »Otthon« și celelalte 2000 prezidentului reuniunii ziaristilor din Budapesta, spre a le conferi ziaristilor.

Așa și tot așa.
Din banii comuni ai țării primesc numai

teatrele maghiare
ziariștii maghiari
cultura maghiară, etc.
Dacă guvernele oligarhice ar avea obraz, le-ar putea fi rușine de asemenea — parasitism.

Zilele aceste am primit la redacție o broșură de d-l Jász Oszkár, cunoscutul sociolog și democrat, cu titlul »De ce am eșit din redacția ziarului »Világ«? Broșura cuprinde câțiva articoli, scriși de d-l Jász în organul socialist »Népszava«. În ei d-l Jász își motivează depărtarea sa de la »Világ«, cu ținuta cam dubie a redacției în chestiunea sufragiului universal. Pentru aceasta ținută, d-l Jász, ca membru al redacției, și încă cel mai valoros, n-a mai putut lua răspunderea.

Articolii conțin multe reflexiuni și observări interesante cu privire la obstrucție și la dreptul electoral, cari merită atenție.

Vom face eventual o spicuire din broșura d-lui Jász.

Adunarea reuniunii învățătorilor gr. cat. din arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș s-a ținut zilele trecute în Blaj în pre-

zența I. P. S. Sale d-lui metropolit Victor Mihali de Apșa, a inspectorului școlar reg. Nehéz, și a unui grup mai mare de profesori gimnaziali și alumni seminariali.

Adunarea a fost deschisă de către d-l Ioan F. Negruț, director preparandial, care într-un discurs mai lung, pornind de la mărețele serbări culturale din anul acesta ținute la Blaj, a insistat asupra importanței școlii în viața unui popor.

Chestia școlii — a zis președintele — e chestie vitală și nu se poate rezolvi afară de biserică. Prin scoaterea ei de sub jurisdicția bisericii, ne-am renega trecutul nostru istoric, dar trebuie să mulțumim lui Dumnezeu și să nădăjduim, că nu se vor ivi năzuinți de acestea. Micile licăriri sunt focuri de paie. Mă gândesc cu regret la micile frecări dintre preoți și învățători. Acestea sunt rele și noi trebuie să ne dăm seama și să le evităm.

Nouă ne trebuie să ne jertfim tot focul inimii și să facem, ca oamenii să ție la școală, iar băieții s-o îndrăgiască. Școala să fie un focalar a tot ceace e bun și frumos, să fie grădina credinței și a nădejdi.

De încheiere exprimă mulțumite Excelenței Sale, pentru participarea, interesul și dragostea ce o arată față de școala românească și salută pe oaspeții și învățătorii prezenți.

Din decursul ședinței prime reținem următoarele:

D-l prof. Dr. I. Rațiu a ținut o foarte instructivă și documentată conferință, despre învățătorii noștri în trecut și prezent — vorbind despre trecutul învățătorilor noștri până în zilele noastre. În conferința d-lui prof. Dr. Rațiu, care a fost urmărită cu o viuă atențiune, se reoglindește întreaga viață a școalelor noastre.

A luat apoi cuvântul I. P. S. Sa, adresând învățătorimeii de față cuvinte calde de încurajare pentru munca anevoioasă dar frumoasă, ce au s-o săvârșească. Rezolvându-se o parte însemnată a ordinii de zi, ședința s-a încheiat. A urmat apoi banchet, iar după amiază o serată și proiecțiuni cu schiopicul.

Din Cluj.

— Jurământul soldaților. — Memoria lui Petran. — Afaceri bisericești. —

—, 1 Noemvrie 1911.

Ziua de 1 Noemvrie are în orașe un caracter sombru și solemn. În armată în ziua aceasta fac soldații de nou recrutăți jurământul serbătoresc către steag și către tron, iar în »civile« cetățenii consacra memoria celor răposați prinzând seara luminări la mormintele lor și înolind întru rugăciuni amintirea lor. Jurământul soldaților s-a făcut și în Cluj cu deosebită solemnitate. Pentru recruții honvezi s-a slujit liturgie în biserica gr. cat. din loci în 31 Octomvrie. De pregătire părintele Petru Simu le-a rostit o predică despre chemarea ostașului și despre însemnătatea jurământului ostașesc.

Soldații din armata comună au depus jurământul azi 1 Nov. între solemn-

tăți strălucite favorizate de un splendid timp de toamnă. La 9 oare s'a început în capela campestă așezată în curtea casarmei celei mari sfânta liturgie românească, la care au asistat: întreg corpul ofițeresc în frunte cu Excelența Sa generalul Zerba și toți recruții de la toate armele fără deosebire de confesiune sau naționalitate.

Sfata liturgie a fost celebrată de protopopul Dr. Elie Dăianu, care a fost rugat a lua sub grija sa pastorală și militia din Cluj, după ce părintele Dr. Iuliu Florian a fost la Viena, în serviciul vicariatului apostolic. După sfata liturgie, în decursul căreia capela regimentului a prestat muzica religioasă, soldații au depus pe rând jurământul solemn, înaintea steagului, a unui tun decorat cu brad verde și a întreg corpului de ofițeri. Mai întâi au jurat Nemții, apoi Ungurii și în fine Românii, cari erau mai mulți decât toți ceilalți împreună. Curios, că cuvântarea și formula jurământului soldaților români nu le-a rostit-o un ofițer român, ci un căpităn ungur, căce cu toată bunăvoința n'a putut să înconjure unele greșeli de limbă.

În cimiterul Clujului se află mormântul regretatului Ioan Petran, care a lăsat »Asociațiunei« noastre o avere de 150.000 coroane, într-altel și o grădină de 3 jgări, așezată tocmai lângă cimiter, așa că crucea dela mormântul lui e umbrită de pomii grădinii lui.

În seara aceasta, când toate mormintele s'au luminat și localnicii lor au fost cercetați de cei ce îi iubesc, nici mormântul lui Ioan Petran nu a rămas părăsit întru întunec. Tinerimea universitară s'a întrunit și ea în jurul acestui mormânt scump, lângă care părintele capelan P. Simu, rectorul mesei studenților universitari, a rostit ectenile morților, iar corul studenților universitari, sub conducerea tânărului Rișca, au cântat duioasele noastre cântări întru amintirea acestui nobil binefăcător.

În grădina de lângă mormântul lui Petran este proiectat a se edifica un internat pentru studenții universitari. Fie, că acest proiect să se realizeze cât mai curând, pentru că atunci i-s'a ridicat memoriei lui Petran cel mai potrivit monument.

În timpul din urmă ziarul »Ujság« din loc s'a ocupat de mai multe ori cu afaceri de ale bisericii române gr. cat. din Cluj. S'a alarmat lumea cu vestea, că biserica gr. cat. s'ar dărâma și că credincioșii ar fi nemulțumiți cu preotul lor, pentru că nu edifică biserică nouă. S'a constatat din parte competentă în același ziar, că campania aceasta să reducă la 2—3 malconțenți români, cari de multă vreme caută în chip și fel să turbure raporturile și să împiedice astfel lucrările conducătorilor conștiinței din Cluj. În ce privește biserica de acum care este negreșit învechită și prea mică, denunțatorii nu s'au sfîit a cere chiar închiderea ei. Senatul orașenesc a emis o comisiune de cercetare, care după o vizitare minuțioasă, săvârșită luni în 30 Octomvrie a constatat, după cum spune însuși »Ujság«, că biserica e în stare destul de bună și nu prezintă nici o primejdie. De altfel subminările acestea ascunse, dar destul de transparente, erau menite a »prepara« spiritele și a provoca eventuale turburări în preajma adunării generale a credincioșilor, pe care parohul a convocat-o pe 5 Noemvrie 1911, având la ordinea zilei publicarea socetelilor, alegerea nouilor epitropi (curatori) și luarea unor hotărâri în privința edificării bisericii celei nouă. Caracteristic pentru tendințele acestor »inteligenti«, cari să prefacă a cere cu insistență biserică nouă, că nu numai nu jertfesc nimic pentru acest scop, ci refuză ași achita și mica contribuție bisericească de câteva coroane, fără de care, după statutele bisericești, nici nu pot lua parte la adunarea bisericească.

Cuvintele începură să-i joace pe dinaintea ochilor, apoi de odată exclamă înduioșat: »Scumpa mea soție chiar și în depărtare se cugetă la mine!« Și eu totdeauna am ținut-o sgârșită. Pentru că să-mi facă însă o surpriză, a fost în stare să-și tragă de la gură!...

L. Dimuș.

Coresp.

Știri.

— 22 Octomvrie v.

Actul punerii pietrelor fundamentale a Internatului școalelor noastre secundare din Brașov va avea loc cu mare solemnitate, precum am anunțat, mâne, Duminică, după serviciul divin oficiat în biserica Sf. Nicolae. La acest act de mare însemnătate culturală se invită din nou pe această cale întreg publicul românesc din Brașov.

Războiul italo-turc.

De pe câmpul de războiu nimic deosebit. Aceiași nesiguranță, în ce privește autenticitatea știrilor, domnește și azi. Știrile turcești continuă să trâmbeze mari invingeri. Agenția Ștefani le desminte sau le reduce la încăerări și atacuri neînsemnate.

Mai nouă sunt următoarele știri:

Milano, 3 Nov. Cele două divizii ce au debarcat pe coasta Tripolitaniei, nu sunt suficiente pentru înfrângerea Turcilor și ocuparea Tripolitaniei; de aceea s'a trimis o a treia divizie, care e în drum spre Tripolis. O a patra divizie e gata de plecare. Afară de acestea, vor fi puși la dispoziția generalului Caneva, comandantul trupelor din Tripolitania, patru generali de divizie. Se mobilizează în grabă și vânătorii alpini, atât cei dela frontiera Franței, cât și cei dela cea austriacă.

Roma, 3 Nov. Agenția Ștefani află din Tripoli, că Joi seara inamicul a încercat u a atac contra liniei de apărare a regimentului 82 infanterie dar s'a retras repede fără a pricinui pierderi. Vasul »Carlo Alberto« a bombardat artileria turcă, care cerca să se pună în pozițiune, obligând-o la tăcere.

Eri dimineată dușmanul a tras asupra pozițiunii Sidi Yesri dar fără eficacitate.

Știri figure spun, că Arabii duc lipsă de merinde și munițiuni.

Milano, 1 Nov. n. 1911.

Dintr'o scrisoare particulară a unui prieten al ziarului nostru, care petrece în Milano, reținem următoarele:

...Între ziaristii de-aici domnește o mare agitațiune din cauza cenzurii severe, prin care au să treacă rapoartele corespondenților italieni de pe câmpul de războiu. Prim-ministrul Giolitti, căruia s'au plâns ziaristii, a redus într-o câțva cenzura severă, a motivat însă necesitatea unei cenzuri mai stricte cu faptul, că din prilejul războiului cu Abesinia, dându-se atunci ziaristilor mai multă libertate de raportaj, s'au publicat știri exagerate, cari au avut o influință deprimătoare ba chiar demoralizatoare asupra poporului și a soldaților, ce aveau să plece în luptă.

Știrile mai nouă de sigur le veți primi prin fir telegrafic. Ele au cam redus însuflețirea dela începutul războiului de-acum patru săptămâni.

Fapt mai presus de orice îndolalt este, ceea ce rezultă din știrile unanime ale ziarelor italiene, că trupele turcești și arabe din Tripolitania nu sunt atât de neorganizate și neîndemânate în arta războiului, precum se credea la început. La Arabii, căzuți pe câmpul de războiu, s'au găsit tipărituri, cari conțineau instrucții moderne amănunțite despre modul cum trebuie să se poarte. Experiențele făcute la ultimele ciocniri au dovedit, că Arabii sunt țânțasi admirabili. Caracteristic este cazul căpitanului Verri, care făcând o recunoaștere de-a lungul unei oaze, a fost lovit din mare depărtare de globul unui arab tocmai în frunte.

Ziarele italiene remarcă și faptul, că numărul ofițerilor italieni căzuți și răniți, în raport cu numărul ofițerilor turci căzuți, este neasemănat de mare. Această apariție se explică prin faptul, că ofițerii turci iau parte la luptă deghizați în haine de soldați simpli, amestecându-se printre soldați, pe când ofițerii italieni stau de obicei în fruntea trupelor, fiind astfel mai ușor de recunoscut.

Italianii mai întâmpină apoi multe greutăți și din cauza terenului, care este nefavorabil desfășurării unei lupte, în care artileria să-și poată dezvolta toată forța.

Iată dar pentru ce nu trebuie să ne prindă mirarea, când vedem greutățile pe cari au să le înfrunte trupele italiene.

— 10.

Știri.

— 22 Octomvrie v.

Actul punerii pietrelor fundamentale a Internatului școalelor noastre secundare din Brașov va avea loc cu mare solemnitate, precum am anunțat, mâne, Duminică, după serviciul divin oficiat în biserica Sf. Nicolae. La acest act de mare însemnătate culturală se invită din nou pe această cale întreg publicul românesc din Brașov.

Fr. Caspari, Mediaș (Medgyes).

**Sunt cele mai
perfecte mașini de cusut
pentru Casă.**

Se pot cumpăra numai la magazi-
nele firmei noastre sau cu mijlo. irea
agenturilor noastre.

Singer & Co. societate pe
acții de cusut.

Ori și cui se trimite gratuit o bro-
sură în care se arată modul cum a
se folosi mașina la albituri

HOTEL CENTRAL

== Nr. 1 ==

Din cauza desființării cu începere
de astăzi să vinde cu preț de tot
ieftin **diferite mobile,** aranja-
mente de odăi.

Informații mai de aproape în
HOTELUL CENTRAL Nr. 1.

Un comi și doi ucenici

afă aplicare imediată în prăvălia de
băcănie și delicatose

Stefan Nyerges,
BLAJ.

Arme de vânătoare sistem Novotny,

Revolvere

sistem Frommer, Browning, Steyr-Pieper.

Floberte și pistoale, gramofone de tot soiul violine,
flaute, tamburine, ghitare, cimbale, citere, harmonice,
Binoculi și ochiane originale franceze, ochiane cu prisme
sistemul cel mai nou, aparate de fotografiat, candelabre,
mobile de aramă, dulapuri de gheață, căhale, cuptoare
aparate moderne de ras, jamantane de piele veritabilă,
non plus ultra în eleganță și durabilitate de toată
mărimea, jente de mână, precum și **tot felul de
articole de sport** cu prețurile cele mai ieftine
și de calitate cea mai excelentă

se pot cumpăra perate lunare minimale

în conturent semestral sau anual dela

„GENTRY“

Societate pe acții pentru mărfuri
comerciale și articole de sport.

Budapesta VII. Bulevardul Elisabeta Nr. 48.

Scrieți românește!

Liste de prețuri trimitem gratis și franco oricui despre oricare articol.

Colosal noroc la Gaedicke.

La tragerea clasei a VI-a a loteriei am plătit
premiul cel mare de

605,000 Cor. Losului Nr. 55,503.

Referindu-ne la nemaipomenitul câștig din colec-
tura noastră oferim la tragerea loteriei **Clasa I.**
din 16 și 17 Novembre

Losuri	$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{8}$
Cor.	12	6	3	1-50

Casa de bancă GAEDICHE

Budapesta, Kossuth Lajos utca 11.

Listă de comandă:

La clasa I. a loteriei de stat reg. ung. rog a-mi tri-
mite losul cu Nr. cu lista oficioasă.

Suma de Cor. fil. { binevoști a rambursa } Ce nu e de
{ urmează cu mandat } lipsă, trebuie
șters.

Numele și ocupațiunea:

Locuința:

Posta ultimă:

Suma trebuincioasă la clasa I. Los: $\frac{1}{1}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$
Cor. 12 6 3 1-50

Adresa corectă.

O vai!

Tusea blăstămată
o să mă înec!

Tusea, răgușala și flegma o vin-
decă iute și sigur::

„Pastile alui Egger pentru piept“

are gust bun și nu strică apetitul.
Per Karton 1 cor. și 2 coroane,
Karton de probă 50 bani.

Deposit principal de trimitere:
Farmacia „Reichspalatin“

Budapest. Váci-körut 17.

Trăiască

Pastile Egger ma
vindecă.

Se capătă în Brașov: Borsody István, Iulius Hornung, Emil Jekelius, Fran-
Kelemen, Viktor Klein, Rudolf Kugler, Lang & Theil, droguerie, Eugen
Neustädter, Heinrich G. Ober, Victor Roth, Stenner Frideric, Teutsch
Iulius, Droguerie.
Râșnov: Iosef Schesser, Eugen Pasteiner, Dr. Poschs Erben, droguerie.

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fie-care cutiă este provădută cu marca de
apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greută-
lor celor mai cerbicoase la stomac și pânțec, în contra căreilor și a crelei la stomac, con-
stipațiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemorhoidelor și a celor mai
diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răsuflare, ce creșce marea d-
mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coroane 2 — Falsificațiile se vor
urmări ne cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provădută cu marca
de scutire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunos-
cută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat), alină
durerile de goidină și reumatism și a altor urmări de recăală. —

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metoda cel mai nou, pentru cultivarea
ațională a pele, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucatii cor. —40 b
Cinci bucatii cor. 1.80

— Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll. —

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9
c. și reg. furnisor al curții imperiale.

— Comande din provincie se efectuează zilnic prin rambursă postală. —

La depozite să se cêră anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apă
rare a lui A. MOLL.

osit în Brașov: Victor Roth, farmacist.

Primul atelier de biliarde în Brașov

Ioan Merth

Am onoarea a aduce la cunoștința Onor. proprietari de
cafenele și restaurante, că am înfiuțat în **Strada Cismari-
lor nr. 8 un**

Atelier de biliarde.

Lucrez biliarde după sistemul cel mai nou, și orice repa-
rație cu prețuri moderate, și executare solidă.

Cu toată stima

Ioan Merth.